

**Warsztaty dziennikarskie dla uczniów liceum
ogólnokształcącego**

Program zajęć pozalekcyjnych

Opracowała:
mgr Wiesława Lisek

WSTĘP

Program *Warsztaty dziennikarskie dla uczniów liceum ogólnokształcącego* opracowany został jako propozycja wzbogacenia oferty edukacyjnej szkoły w zakresie kształcenia humanistycznego i jako odpowiedź na zapotrzebowanie uczniów zainteresowanych dziennikarstwem, chcących w przyszłości podjąć kształcenie w tym właśnie kierunku.

Powstał w oparciu o *Podstawę programową*, a szczególnie jeden z jej celów, który mówi o potrzebie *wykształcenia sprawnego wypowiedania się na piśmie w podstawowych gatunkach publicystycznych – artykuł informacyjny, felieton, esej, recenzja, reportaż, sprawozdanie*.

Jego celem jest szersze zapoznanie uczniów z zawodem dziennikarza prasowego, jego historią, techniczną stroną składania gazety lub czasopisma. Ważne założenie programu stanowi także aspekt etyczny tego zawodu, stąd treści kształcenia wiążą się ściśle z treściami wychowawczymi.

Program opracowany został z myślą o uczniu szczególnie zainteresowanym problematyką i chętnym do kształcenia swoich kompetencji dziennikarskich. Realizowany jest w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Wymierny efekt działań stanowi szkolna gazeta *Ecole*, wynik dziennikarskich umiejętności młodzieży.

I. CELE EDUKACYJNE

1. Rozwijanie zainteresowania publicystyką.
2. Opanowanie historii dziennikarstwa prasowego.
3. Poznanie zasad funkcjonowania redakcji gazety, czasopisma.
4. Doskonalenie warsztatu stylistycznego.
5. Przygotowanie do pracy w redakcji gazety, np. szkolnej.

II. TREŚCI NAUCZANIA

Treści nauczania obejmują poniższe zagadnienia:

1. Dziennikarstwo i publicystyka – czym się zajmują? Trudny zawód dziennikarza prasowego.
2. Historia polskiej publicystyki.
3. W gąszczu czasopism, czyli rozpoznanie na rynku prasowym.
4. Nasza gazeta – *Ecole*
5. Tytułowanie i dzielenie tekstów.
6. Informacja, czyli sedno dziennikarstwa. Techniki zbierania wiadomości, redagowanie artykułu informacyjnego.
7. Felieton jako gatunek wypowiedzi publicystycznej. Nazwa, historia, rozmiary, kompozycja, styl.
8. Recenzja, czyli między informacją a krytyką. Ćwiczenia redakcyjne w budowaniu sądów wartościujących, *werwa i martwota* wypowiedzi.
9. Wywiad – jak pokazać rozmówcę. Przygotowujemy się do spotkania z głośną osobą, zadajemy pytania, prowadzimy rozmowę. Porządkujemy materiał, ostateczny kształt wywiadu.
10. Reportaż – dochodzenie do prawdy. Wyznaczniki gatunku, tematyka, przekształcanie krótszych form, np. rozprawki i charakterystyki w reportaż.

III. OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Uczeń:

1. Poszukuje potrzebnych informacji w różnych źródłach i rozwija umiejętność ich selekcjonowania, porządkowania i przechowywania.
2. Łączy wiedzę uzyskaną na lekcjach języka polskiego z wiedzą wyniesioną z warsztatów.
3. Prezentuje historię publicystyki polskiej.
4. Wymienia dawnych i współczesnych mistrzów dziennikarskiego rzemiosła.
5. Rozpoznaje gatunki publicystyczne, wskazuje ich cechy konstytutywne.
6. Samodzielnie redaguje artykuł, felieton, recenzję, wywiad, reportaż.
7. Rozpoznaje dobry i zły artykuł.
8. Wymienia najważniejsze czasopisma dostępne na rynku, potrafi określić ich profil i wartość merytoryczną.
9. Zna terminy i profesjonalizmy związane z dziennikarstwem, posługuje się nimi.
10. Tytułuje, zapowiada, dzieli tekst własny i cudzy (adiustacja)
11. Postępuje etycznie w zdobywaniu materiałów do własnych artykułów.
12. Jest świadomym odbiorcą mediów.

IV. SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW

Proponuje się poniższe formy pracy:

1. Zajęcia warsztatowe.
2. Ćwiczenia redakcyjno-stylistyczne
3. Spotkania z profesjonalistami.
4. Wykład.
5. Pogadanka.
6. Lektura publikacji mistrzów dziennikarstwa.
7. Praca z cudzym tekstem publicystycznym.

8. Sonda.

V. EWALUACJA

Zastosowano następujące formy ewaluacji:

- obserwacja zaangażowania i aktywności uczniów w trakcie trwania programu,
- rozmowa z czytelnikami gazety,
- ankieta ewaluacyjna przeprowadzona wśród zainteresowanych uczniów, dotycząca oceny zdobytej wiedzy i umiejętności.

.....

PLAN PRACY

Lp	Temat i zagadnienia	Osiągnięcia uczniów	Uwagi
1.	<p>. Dziennikarstwo i publicystyka – czym się zajmują? Trudny zawód dziennikarza prasowego.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi zdefiniować pojęcia <i>dziennikarstwo, publicystyka</i> – potrafi wskazać cechy dobrego dziennikarza, – zna terminy i profesjonalizmy dziennikarskie, np. <i>reporter, publicysta, fotoreporter, news room, news, czotuwka, lead, ramka, layout, font, stopka redakcyjna,</i> – potrafi dostrzec związki pomiędzy dziennikarstwem a polonistyką i innymi dyscyplinami wiedzy. 	
2.	<p>Historia publicystyki polskiej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Merkuriusz Polski Ordynaryjny</i> – pierwsze czasopismo polskie. 2. Publicystyka doby renesansu. 3. Publicystyka okresu Sejmu Czteroletniego. 4. A. Mickiewicz jako dziennikarz. 5. Rozwój prasy w epoce pozytywizmu. Osiągnięcia B. Prus i H. Sienkiewicza. 6. Publicystyka młodopolska i okresu dwudziestolecia międzywojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze czasopisma minionych epok, – zna osiągnięcia wybitnych publicystów XVI, XVIII, XIX i XXw. – zna dawne gatunki publicystyczne, np. <i>kazanie, list otwarty, mowa, oracja.</i> 	
3.	<p>W gąszczu czasopism, czyli rozpoznanie na rynku prasowym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podział czasopism: roczniki, kwartalniki, miesięczniki, dzienniki 2. Czasopisma popularne. 3. Czasopisma fachowe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wymienić różne czasopisma, – potrafi wskazać ich słabe i mocne strony, – potrafi wymienić i zaprezentować swoją ulubioną prasę, – potrafi wymienić najbardziej poczytne gazety w Polsce, – potrafi polecić koledze 	

		<p>odpowiednie dla niego czasopismo,</p> <ul style="list-style-type: none"> – posługuje się nową terminologią, np. <i>style book</i>, <i>nakład</i>, <i>czytelnictwo</i>, <i>temat okładkowy</i>, <i>stopka redakcyjna</i>, <i>sekretarz redakcji</i>, <i>redaktor techniczny</i>, <i>redaktorzy funkcyjni</i>, <i>wydawca</i>. 	
4.	<p>Nasza gazeta – <i>Ecole</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie czytelnika gazety szkolnej. 2. Wskazanie stałych rubryk. 3. Przydzielenie zadań. 4. Ustalenie systemu dostarczania materiałów. 5. Korekta. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi określić adresata szkolnej gazety, – potrafi zaplanować pracę nad artykułem, – rozumie pojęcie <i>deadline</i>, – zna swoje obowiązki jako dziennikarz – czuje się odpowiedzialny za merytoryczną i estetyczną wartość gazety. 	
5.	<p>. Tytułowanie i dzielenie tekstów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gramatyka i stylistyka tytułów. 2. Redagowanie zapowiedzi tekstów. 3. Dzielenie tekstów – akapity, śródtytuły, podkreślenia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi poprawnie zredagować stosowny tytuł, – umie poprzedzić artykuł zapowiedzią, – dzieli tekst na akapity, – wprowadza śródtytuły, nadtytuły. 	
6.	<p>. Informacja, czyli sedno dziennikarstwa. Techniki zbierania wiadomości, redagowanie artykułu informacyjnego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reguły obowiązujące w informacji. 2. Redagowanie informacji. 3. Precyzja w informowaniu. 4. Pisanie artykułu informacyjnego. 5. Artykuł informacyjny a sprawozdanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna i stosuje reguły obowiązujące w dziennikarstwie informacyjnym, – umie zredagować precyzyjny artykuł informacyjny, – potrafi odróżnić sprawozdanie od informacji. 	

7.	Felieton jako gatunek wypowiedzi publicystycznej. 1. Nazwa i historia gatunku. 2. Tytułowanie felietonu. 3. Rozmiary. 4. Funkcja gatunku. 5. Kompozycja i styl. 6. Redagowanie felietonu.	Uczeń: – zna historię gatunku, – potrafi zatytułować felieton, – prawidłowo dobiera treść do formy wypowiedzi, – samodzielnie redaguje felieton na dowolny temat.	
8.	Recenzja, czyli między informacją a krytyką. Ćwiczenia redakcyjne w budowaniu sądów wartościujących, werwa i martwota wypowiedzi. 1. Zawartość recenzji – trójdzielność. 2. Sądy wartościujące. 3. Werwa i martwota, czyli jak podnieść atrakcyjność wypowiedzi. 4. Redagowanie recenzji.	Uczeń: – zna schemat recenzji, – używa bogatego słownictwa wartościującego, – potrafi ożywić tekst, – poprawnie redaguje recenzję.	
9.	Wywiad – jak pokazać rozmówcę. 1. Sztuka zadawania pytań. 2. Nadrzędny cel wywiadu. 3. Jak rozmawiać? 4. Przekształcanie wywiadu.	Uczeń: – potrafi przygotować się do wywiadu, – określa nadrzędny cel rozmowy, – przekształca zebrany materiał, – prawidłowo dobiera pytania, – autoryzuje tekst.	
10.	Reportaż – dochodzenie do prawdy. 1. Historia gatunku. 2. O czym może być reportaż? 3. Przekształcanie rozprawki w reportaż.	Uczeń: – zna historię gatunku, – dokonuje jego typologii, – zna i stosuje odpowiednie środki	

ANKIETA EWALUACJA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

Poniższa ankieta jest anonimowa. Jeżeli wypełnisz ją rzetelnie, to jej wyniki pomogą mi w dalszej pracy z Tobą i twoimi kolegami.

Dziękuję.

1. Dlaczego uczestniczyłeś w zajęciach pozalekcyjnych?

.....

2. Zajęcia były dla Ciebie interesujące

tak

raczej tak

raczej nie

nie

3. Na zajęciach czułam(-em) się:

4. Co Ci dały zajęcia, czego się nauczyłeś?

.....

.....

5. Czy poleciłbyś te zajęcia innym kolegom?

tak

raczej tak

raczej nie

nie

Bibliografia:

1. Bortnowski S: Warsztaty dziennikarskie, Wydawnictwo Stentor, Warszawa 1999.
2. Ziomecki M., Skowroński K, Lis T.:ABC dziennikarstwa, Wydawnictwo Axel Springer Polska, Warszawa 2002.
3. Skarzyński M.: Ćwiczenia w mówieniu i pisaniu w szkole średniej, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 1998.
4. Kowalikowa J., Żydek–Bednarczuk U.: Współczesna polszczyzna, Wydawnictwo Od Nowa, Kraków 1996.